

**Udkast til tale til brug for ministerens indlæg ved Det
Kriminalpræventive Råds årsmøde den 25. marts
2009, kl. 10.00, i Politikens Hus**

1. Det er en meget stor fornøjelse for mig at stå her til mit første årsmøde for Det Kriminalpræventive Råd.

Vi skal i dag hylde Rådet og de mange lokale ildsjæle, der dag ud og dag ind – år efter år – arbejder for at holde landets børn og unge på rette spor.

Og efter mit første halve år som justitsminister står én ting lysende klart: En bred forebyggende indsats er og bliver en meget vigtig del af en langtidsholdbar løsning på den eskalerende bandekriminalitet, der har stukket sit grimme hoved frem de seneste måneder.

Eller sagt mere direkte: En effektiv kriminalpræventiv indsats er helt afgørende, hvis vi skal bevare vores samfund som et af de tryggeste og mest fredelige i verden.

Og selvom det er vigtigt ikke at male fanden på væggen. Og vigtigt at huske, at vi overordnet set stadig er et land med relativ lav kriminalitet. Ja, så er der desværre ingen tvivl om, at en af de kommende års helt store udfordringer bliver at få taget tidligere og bedre fat om ondets rod.

Vi skal have brudt ”fødekæden” til banderne.

Derfor kunne jeg ikke være mere enig i Det Kriminalpræventive Råds pointe om, at en massiv forebyggende indsats er det vigtigste våben mod bandekriminalitet på den lange bane.

Det er også baggrunden for, at jeg fra starten har lagt stor vægt på at komme ud og høre råd og ideer fra beboere og praktikere i de berørte lokalområder.

Senest så jeg i forgårs på ”Fri-Stedet” i Aalborg et usædvanligt inspirerende og gribende eksempel på betydningen af det forebyggende arbejde – ikke blot for de enkelte børn og familier, men for hele lokalområdet.

Og der er ingen tvivl om, at hvis vi skal sætte effektivt ind mod bandekriminaliteten, er vi nødt til at gå på to ben: Den hårde, konsekvente indsats på den korte bane. Og den bløde, forebyggende indsats på den lange bane.

Det er derfor vigtigt for mig at understrege, at det ikke et spørgsmål om ”enten – eller”, men om ”både – og”!

[Bandepakken]

2. Men første prioritet må nødvendigvis være at løse de akutte problemer.

En ekstraordinær situation fordrer ekstraordinære tiltag. Og når der bliver skudt i vore gader, må det første, uopsættelige skridt altså være at få fjernet dem, der skyder, fra gaden.

Når bandepakken primære fokus har været at sikre de bedst mulige rammer for politiets indsats, er det derfor ikke udtryk for en bagatellisering af den bredere sociale indsats. Det er blot en naturlig følge af, at første skridt måtte være at sætte en stopper for bandeopgøret – før vi kunne tage mere bredt fat på bandekriminaliteten.

Dét er grunden til, at bandepakken først og fremmest handler om konsekvent retshåndhævelse: mere synligt politi, markante strafskærper, udvidede muligheder for varetægtsfængsling og telefonaflytning, zoneforbud til bandevagter og intensiveret brug af ”Al Capone-modellen”. Der er ingen grund til, at jeg kommer nærmere ind på disse mere håndfaste tiltag i dag.

3. Men der er et andet – måske lidt overset – tiltag i bandepakken, som jeg gerne vil fremhæve i denne sammenhæng. Nemlig de banderåd, som politiet skal nedsætte i de berørte lokalområder.

De nye banderåd skal sammensættes meget bredt med alle relevante aktører i lokalområdet: politi, socialforvaltning, skoler, daginstitutioner, ungdomsklubber, sportsforeninger, beboerforeninger, fædregrupper, indvandrereforeninger, erhvervsforeninger osv. osv.

Det vil givetvis komme til at involvere mange af jer, der sidder her i dag.

Formålet med banderådet er gensidigt at ansvarliggøre de lokale aktører – offentlige som private. Hvis der skal samles effektivt op på lillebrorgruppen, så ”fødekæden” til banderne kan brydes, går det ikke, hvis problemerne i det daglige falder mellem to – eller flere – stole.

Banderådet skal samtidig sikre, at der bliver fulgt tæt op på de tryghedsskabende tiltag i lokalområdet. Ved mine besøg i boligområder både her i landet og i Manchester har jeg tilbagevendende hørt om, hvor vigtige de fysiske rammer er i den kriminalpræventive indsats. Og jeg ved, at det er et tema, som Det Kriminalpræventive Råd har arbejdet med i mange år.

Det er naturligt, at kommunerne og beboerforeningerne siger til, når der er behov for en styrket politimæssig indsats i et område. Men kommunerne og beboerforeningerne må samtidig selv påtage sig ansvaret for, at de fysiske rammer ikke er med til at skabe utryghed eller ligefrem gør det nemmere for de kriminelle.

Jeg har flere steder hørt suk om, at der ikke investeres i ordentlig belysning, at vildtvoksende beplantning ikke klippes trods politiets advarsler om, at det bruges som gemmested, at ødelagte bygninger henstår som signal om

resignation, at brandbart materiale ikke fjernes, når der bliver påsat brande osv.

Det viser for mig at se, at der er behov for et lokalt forum, hvor man løbende kan følge konkret op på den slags problemer, så alle aktører påtager sig deres ansvar – også i det daglige.

Men den forebyggende indsats på den lange bane er naturligvis langt fra gjort med nye lokale banderåd. Det siger sig selv.

[Eva Smiths åbne brev]

4. Som nævnt kan jeg kun være helt enig med Det Kriminalpræventive Råd i, at en intensiv social indsats og en velfungerende integration er den eneste vej frem.

Derfor har jeg også lyttet meget interesseret til de anbefalinger, som Det Kriminalpræventive Råd kom med i et åbent brev til regeringen for et par uger siden.

I brevet konstaterer rådet, at regeringen gør en betydelig indsats for at afhjælpe problemerne med bande- og rockerkriminalitet med et synligt politi og en høj grad af faglighed og specialisering i politiet.

Rådet peger samtidig helt rigtigt på, at selvom mægling var en god og brugbar idé under rockerkrigen i 90'erne, så er det samlede konfliktbillede i rocker- og bandemiljøet så komplekst, at mægling formentlig ikke er en farbar vej.

Endelig understreger Rådet vigtigheden af, at en intensiv politimæssig indsats her og nu tillige følges op af en solid kriminalpræventiv indsats på den lange bane. Og i den forbindelse peger Det Kriminalpræventive Råd på en

række kriminalpræventive initiativer på det sociale område, som man bl.a. har arbejdet med i Manchester.

[Manchester]

5. Bl.a. inspireret af Rådets brev rejste jeg i sidste uge til Manchester for at lære af de erfaringer, man har gjort sig der i kampen mod bandekriminalitet.

Besøget viste, at de problemer, man fortsat kæmper med i Manchester, er utroligt lig vore egne. Men i Manchester er man bare en ”generation” længere fremme og har derfor gjort sig nogle dyrekøbte erfaringer, som vi heldigvis kan trække på her i Danmark.

Jeg mødtes i Manchester med repræsentanter fra både politiet og de sociale myndigheder. Og de to slående hovedbudskaber, som begge parter gentog igen og igen, var:

- Politiindsatsen udgør kun en del af den langsigtede løsning på bandeproblemet. Det er først og fremmest en social og pædagogisk indsats, der er brug for på den lange bane.
- Der skal sættes ind med en målrettet social indsats senest ved 8 års-alderen – allerede ved 12-14 års alderen er forråelsen erfaringsmæssigt så stor, at det kan være svært at vende udviklingen.

I Manchester havde man i mange år set på bekæmpelsen af banderne som en ren politiopgave. Og de sociale myndigheder gav udtryk for, at man i mange år måske havde været lidt berøringsangst.

Da bandeproblemerne i Manchester for nogle år siden eskalerede til omfattende skudopgør, stod det imidlertid klart for alle parter, at den eneste løsning var en tidligere indsats og en tættere koordinering.

Også i Manchester var det første step dog en intensiveret politiindsats for at stoppe skyderierne og få bandemedlemmerne væk fra gaden. Derfor nedsatte politiet en særlig bandeenhed, og der blev sat mere synligt politi på gaden. Altså nøjagtigt de samme slags akutte tiltag, som vi har taget de seneste måneder.

Da politiet havde sat de 20-30 årige "1. generations-bandemedlemmer", om man vil, ud af spillet, voksede der imidlertid en ny generation af yngre bandemedlemmer frem i Manchester: Lillebror-gruppen helt ned til 12-14 år.

Og det var netop fremvæksten af lillebrorgruppen, der førte til erkendelsen af, at det er alt for sent, hvis man venter med en målrettet bandeindsats, indtil det er blevet en politiopgave.

Det er politiets opgave at "rydde op", når det er gået galt. Det var dét, politiet i første omgang gjorde i Manchester.

Og det er dét, som Københavns Politi har sat alle kræfter ind på det seneste halve år.

Men det er nu engang langt bedre – både for samfundet og for det enkelte barn – at forebygge end at forsøge at helbrede. Og derfor var næste step i Manchester, at de sociale myndigheder og skolerne gik i spidsen med et meget stort antal sociale og pædagogiske tiltag.

6. Besøget bekræftede, at man i Manchester har udviklet nogle rigtig spændende redskaber.

Og der er ingen tvivl om, at erfaringerne fra Manchester vil indgå i regeringens videre overvejelser i forhold til det næste step – den forebyggende indsats i bredeste forstand.

I den forbindelse vil jeg gerne benytte lejligheden til at sige, at jeg meget gerne hører, hvis Rådet eller andre sidder inde med andre gode ideer, som vi kan lade os inspirere af.

[PSP]

7. Selvom bandekriminaliteten er det naturlige fokus-punkt i dag, så handler det kriminalpræventive arbejde jo om meget mere end det.

Derfor vil jeg benytte lejligheden til at give et nyt tiltag - som jeg selv er meget glad for - et par ord med på vejen. Nemlig det nye PSP-samarbejde.

Så sent som for et par uger siden så vi et ulykkeligt eksempel på, at politiets møde med psykisk syge personer kan ende meget tragisk for alle parter.

Det er vigtigt, at mennesker med psykiske problemer får behandling i tide. Og det er helt essentielt, at der følges tæt op med en psykiatrisk og social indsats, når politiet bliver opmærksomt på et menneske, der ikke har det godt.

Som navnet afslører, hviler PSP-samarbejdet på samme grundtanke som det hæderkronede SSP-samarbejde. Myndighederne skal nemt og smidigt kunne udveksle oplysninger om den enkelte person – og dermed koordinere en helhedsorienteret indsats overfor den enkelte.

Formålet med PSP-samarbejdet er med andre ord at sikre, at der tidligst muligt tages hånd om psykisk syge. Både for at sikre, at personer med psykiske problemer samles op af systemet – og for at forebygge, at psykisk syge til sidst ender i kriminalitet.

Folketinget vedtog i februar mit lovforslag om PSP-samarbejdet, og loven træder i kraft her den 1. april.

Jeg forventer mig meget af det intensiverede samarbejde på dette område. Og jeg håber, at det kan medvirke til, at borgere med psykiske sygdomme eller misbrugsproblemer får den hjælp, de har brug for.

[Afslutning]

8. PSP-samarbejdet er endnu et eksempel på, hvor central en effektiv – og tidlig – forebyggende indsats er.

I årtier har netop den tidligere, forebyggende indsats været Det Kriminalpræventive Råds varemærke – et ”brand”, som kun er blevet mere værdifuldt med årene.

Jeg glæder mig til et tæt samarbejde med Rådet om de store, fælles udfordringer, vi står over for. Og jeg ser frem til, at vi næste år kan gøre status på et aktivt år i forebyggelsens tegn!

TAK